

יחסים ישרים

לומדים על

היאם לאהר

גיליון 8

אמא, אני אחר

(כתב: אריה פינקוביץ, כפר תקווה
1982 חנוכה תשמ"ג)

אמא, אני עוד מעט אצא לעולם. אני יודע שהרבה זמן חיכית לי.

9 חודשים. 9 חודשים חיכית ודמיינת איך אראה. אבל אמא יש לי משהו להגיד לך. אני לא בדיוק מי שאת מחכה לו, את מבינה אני לא בדיוק מה שרצית.

אני אחר.

אני מפתח אמא, אני מאוד רוצה שתרצי אותי. הייתי מאוד רוצה שתאהבי אותי כמו את יפית הקטנה כמו את אלי שכבר בצבא.

אני רואה כבר אור. אני בחוץ.

הגעתי אמא. תחבקי אותי! תחזיקי אותי קרוב אליך.

את בוכה, אני יודע - גם אני. את תתרגלי אלי. אבל אני מבקש ממך אמא תעזרי לי. תעזרי להתרגל ולא להיכנע.

ואם קשה לך - אני אלחם לבדי. אני אראה לכולם אמא שאני יכול לצמוח ולפרוח. אני יכול להזדקף ולעמוד על רגלי. אז אולי אני לא אעמוד כל כך ישר. אולי לא תמיד יבינו את מה שבדיוק אני אומר. אבל תגידי להם אמא שאני לא רוצה את הרחמים שלהם. אני לא רוצה את הרחמים של אף אחד.

אני דורש שיכבדו אותי. שידברו אלי כמו אל כל אדם אחר. אני בן 27! שלא ילטפו לי את הראש וישאלו: "מה שלומך מותק? איך אתה מרגיש?" "אהלן - זה מספיק לי."

יש לי קשיים אמא, ולא תמיד אני מצליח. אבל בתוכי אמא פועם לב שיודע לאהוב, שיודע לשנוא, שכוּבא ופורץ בצחוק כמו כל אדם אחר.

אני אדם אמא כמו כל אחד אחר. אני אדם אמא. אני אדם.

תצפו ממני ללכת בדרך כל אדם - ואני אלך בדרכי. גיליתי שאני יכול ועכשיו אתחיל ללכת זקוף.

רופאים בדקו אותי, פסיכולוגים, פסיכיאטרים, מדריכים... תגידי להם אמא שילמדו אותי הרבה דברים. אבל יותר מכל אני רוצה שילמדו אותי לא להזדקק להם.

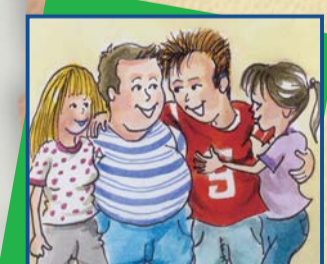
פיתחו לי דלתות - שיניחו לי לעבור בהן בכוחות עצמי. אני זקן אני אדאג שהדלתות לא תיסגרנה יותר. אני יכול אמא, אני יכול.

אני אומר לך זאת בחג החנוכה. שיהיה חג אור לכולנו.

- למה מתכוון התינוק באומרו 'אני אחר'?
- במה דומות בקשותיו של התינוק לבקשה הסמויה של האיש המכוער?

רבי אלעזר והמכוער

מגדל גדור - מקומה אינו ידוע בבירור יתכן שמדובר ביישוב קטן ליד חמת גדר.

תנו רבנן: לעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה כארז. מעשה שבא רבי אלעזר בן רבי שמעון ממגדל גדור מבית רבו והיה רכוב על חמור וממיל על שפת נהר, ושמה שמחה גדולה, והיתה דעתו גסה עליו מפני שלמד תורה הרבה.

נודמן לו אדם אחד שהיה מכוער ביותר. אמר לו (האיש המכוער): שלום עליך רבי! ולא החזיר לו (רבי אלעזר בן רבי שמעון).

אמר לו: ריקה (טיפש), כמה מכוער אותו האיש! שמא כל בני עירך מכוערין כמותך?

אמר לו (האיש המכוער): איני יודע, אלא לך ואמור לאומן שעשאני כמה מכוער כלי זה שעשית.

כיון שידע בעצמו שחטא ירד מן החמור ונשתמח לפניו, ואמר לו: נעניתי לך, מחול לי!

אמר לו (האיש המכוער): איני מוחל לך עד שתלך לאומן שעשאני ואמור לו כמה מכוער כלי זה שעשית.

כמה עלבונות עלב ר' אלעזר בן ר' שמעון באותו אדם ומה ארם לו לעשות כן?

היה ממיל אחריו עד שהגיע לעירו. יצאו בני עירו לקראתו, והיו אומרים לו: שלום עליך רבי רבי, מורי מורי!

אמר להם (האיש המכוער): למי אתם קורין רבי רבי? אמרו לו: לזה שממיל אהריך.

אמר להם: אם זה רבי - אל ירבו כמותו בישראל.

אמר לו: מפני מה? אמר להם: כך וכך עשה לי.

אמר לו: אף על פי כן, מחול לו, שאדם גדול בתורה הוא.

אמר להם (האיש המכוער): כשבילכם הריני מוחל לו, ובלבד שלא יהא רגיל לעשות כן.

מיד נכנס רבי אלעזר בן רבי שמעון ודרש: לעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה כארז.

מיהו לדעתכם "הקשה" ומיהו "הרך" בס'פור?

תלמוד בבלי מסכת תענית דף כ עמוד א - ב

אחר מהו?
• שונה לא אותו הדבר (מילון רב מילים)
• נכרי, זר (מילון אבן שושן)
• כינוי לאדם שנתפקר (מילון אבן שושן)
• בלשון נקייה הביטוי 'דבר אחר' הוא כינוי לחזיר או לכל דבר גס או סגונה.

רבי אלעזר בן רבי שמעון
תנא בדור החמישי (170-220 לספירה), בנו של התנא רבי שמעון בר יוחאי. הוא ואביו הסתתרו יחד מפני הרומאים במערה, ושם למד תורה מאביו.

אסור לאדם להיות אכזרי ולא יתפייס אלא יהא נוח לרצות וקשה לכעוס ובשעה שמבקש ממנו החוטא למחול מוחל בלב שלם ובנפש חפצה, ואפילו הצר לו וחטא לו הרבה לא יקום ולא יטור.
(רמב"ם הלכות תשובה פרק ב הלכה ז)

מהעיתונות

אנשים יפים / עמוס כרמל
צהלה מאמינה באסתטיקה. תושבי הפרבר התל אביבי הזה חושבים שכדאי לשטוף את העיניים באנשים יפים. תנו להם גו חטוב, קומה זקופה, תווים עדינים, הבעה אצילית - זה מה שהם רוצים. בעצם מי לא רוצה? אבל בצהלה עושים משהו למימוש הרצון. תושבי הפרבר לא מסכימים לפתוח את בריכת השחייה השכונתית בפני מי שאינו עומד בקריטריונים הנ"ל. עובדה! בקרבת מקום נמצא מעון של אק"ם המיועד למוגבלים בוגרים, וכל הבקשות לאפשר לשוכני המעון לרחוץ בבריכה נתקלות בסירוב. הסיפור כולו מסתכם בארבעה עשר בני אדם שאק"ם ביקשה להביאם קבוצות קבוצות עם ליווי מתאים שיהנו קצת מן החיים בקיץ הלוהט. ארבעה עשר בני אדם מפגרים, שהפיגור מן הסתם ניכר בפניהם ובהתנהגותם. ארבעה עשר אנשים אלו הם הרבה מעבר לכוח סיבלם.

האחר/ברי סחרוף

- תן לפה לדבר שהלשון תשחרר עם הפנים לאחר שלא ידעת הרכבת תשרוק זה הזמן לעלות על קרון הרוחות ששכחת אז אל תפחד ואל תביט מהצד כי אתה לא לבד בעולם עם הפנים אל האחר
- תגלה את עצמך עם הפנים אל האחר מחסום יישרה מילה תגשר האויב הוא חבר שזנחת אז אל תפחד...

הוא (בן עזאי) היה אומר: אל תהי בז לכל אדם ואל תהי מפליג לכל דבר שאין לך אדם שאין לו שעה ואין לך דבר שאין לו מקום.

(משנה מסכת אבות פרק ד משנה ג)

יחסים יחסים

היום לאחר

קצה צעלילה

חבורה שנזאת

מאת פוצ'ו ודמת גן (1967)

שיכתוב ותמצות של חלק מתוך הפרק 'השיעור הראשון'. רק אחד לא השתתף בחיפוש. היה זה נער חדש, מבוויש, שבא רק אתמול. הוא ראה מרחוק דמות רחבת מותניים מגיעה, וריתק אליה את מבטו בהערצה גלויה. היה זה מפקדו.

כל כך התרגש אתמול כשנקרא אליו, לאוהל המפקד, עד שבקושי ענה על שאלותיו.

החדש היה בטוח שזהו המפקד, אבל אנחנו הכרנו את רחב המותניים כחברנו, יוסי - פס, שהיום נראה זורח מתמיד, מרוצה מהצלחת תעלולו אמש.

יום קודם לכן התפרץ לאוהל וצעק: "בא אחד חדש, חדש בא. הוא מחפש את המפקד, אני נכנס לאוהל של ליזר, תשלחו את החדש אלי אלי".

שלחנו. ובעצמנו עמדנו סביב האוהל והצצנו בתורנות דרך החור פנימה.

החדש נכנס בדחילו ורחימו. יוסי - פס שעשה עצמו מפקד, שאל אותו כמה שאלות, וזה התחיל לשעמם; אך לפתע פקד על החדש להתפשט לגמרי ולהיות מוכן לבדיקת הרופא. משהתפשט החדש, רץ יוסי-פס 'לקרוא לרופא', אבל בעצם קרא לכל הבנות לבוא ולהציץ, וכל הזמן הזה עמד החדש עירום, לא יודע מה לעשות עם עצמו.

לאחר התנצלות שהרופא חלה, שלח אותו ל'אחראי על השיכון', אבל האחראי לא מצא לו מקום, לכן בלילה, בזמן השמירה, מצאנו את החדש ישן מכורבל בשמיכה בחוץ מתחת לעץ. הערנו אותו לשיעור מיוחד בנושא הנגב. הוא רצה לישון אבל אנחנו לא הרפינו, והכרחנו אותו לשבת ולהקשיב להרצאה על הנגב.

תלמוד ירושלמי

התלמוד הירושלמי הוא סיכום דברי הלכה ואגדה של אמוראי ארץ ישראל בעיקר. אף כי נקרא 'ירושלמי' עיקר הלימוד היה בטבריה ובקיסריה. הוא נקרא גם 'תלמוד דארץ ישראל' או 'תלמודא דבני מערבא'. התלמוד הירושלמי קצר מן התלמוד הבבלי, נכתב בארמית גלילית ונחתם בסוף המאה הרביעית.

רי זעירא כשעלה לכאן (ארץ ישראל) הלך וביקש ליקח [לקנות] ליטרא של בשר מן הטבח [קצב].

אמר: ליטרא (יחידת משקל) זו בכמה?

אמר לו (הטבח): בחמישין מעין [מעות] ורצועה אחת (הצלפה בשוט).

אמר לו (רבי זעירא): הילך [קח] שישים - ולא קיבל עליו.

הילך שבעים - ולא קיבל עליו.

הילך שמונים, הילך תשעים, עד שהגיע למאה - ולא קיבל עליו.

אמר לו (רבי זעירא): עשה כמנהגך.

מדוע לא טעה הטבח לתחנותיו של ר' זעירא לטלם הרבה מעבר למתיר המקובל והתעקש להצליף בו ברצועה?

בערב ירד לבית הוועד, אמר להם לחכמים: מה רע המנהג כאן, שאין אדם אוכל ליטרא של בשר עד שמכין אותו אחת ברצועה.

אמרו לו: ומי הוא זה?

אמר להם: טבח פלוני.

שלחו וביקשו להביאו. ומצאו ארונו יוצא.

אמרו לו: רבי, כל כך (עד כדי כך) כעסתו?

אמר להם: יבוא עלי (אני נשבע) שלא כעסתי. סבור הייתי, כך הוא המנהג.

מדוע הסכים ר' זעירא לתנאיו של הטבח?

(תלמוד ירושלמי מסכת ברכות פרק ב הלכה ח, מתורגם ומעובד על פי ספר האגדה מאת ביאליק ורבינצקי עמי רז)

רבי זעירא (בתלמוד הבבלי מכונה ר' זירא) אמורא בן הדור השלישי (290 - 320 לספירה). נולד בבבל, למד בישיבות בבליות בסורא ובפומדיה. ר' זירא המרה את פי רבו, רב יהודה, שהתנגד לעליה לא"י, ועלה לארץ ישראל. ר' זירא היה 'אחר': מראהו החיצוני לא היה מחמיא: שוקיו היו מעוקמות וסימני כוויות עליהן; בתלמוד כונה "קטן חרוץ שוקיים".

גי'נגי' / מרים-ילן-שטקלים

אמא אוקרת תמיד: מקמדי, לגלדי ראש-זקב, ראש-זקב לגלדי.

וברחוב הם קוראים לי... גי'נגי. בכתה הם קוראים לי גי'נגי אפילו בלילה בתוך-תוך פרי? קער שער? גי'נגי...

רבים הצבעים עמדי, אדני - תכלת פרשת על פני השמים, ולאמא שלי חומות העיניים, זרק לעלה, ולגוד גוד, או לבן, או אדם, ועוד יש, ועוד! רבים הצבעים עמדי, אדני, פים ומרבים! ולמה נראית לך ילדים צהבים, אדני צהבים!

בית הוועד כינוי לבית מדרש המרכזי בתקופת חז"ל. חכמי הדור היו מותנסים בו לדון בדברי תורה ולהכריע בשאלות הלכתיות, בראש בית הוועד עמד הנשיא.

וכי יגור אתך גר בארצכם לא תונו אותו; כאַזרח מכם יהיה לכם הגר הגר אתכם ואהבת לו כמוך פי גרים הייתם בארץ מצרים אני ה' אלהיכם;

(ויקרא פרק יט י"ג-י"ד)

שווה ציטוט

אדם משתנה מחברו בקול, במראה ובדעת. (סנהדרין, ל"ח ע"א)

ארור משגה עיוור בדרך. (דברים כ"ז י"ח)

טוב עיוור עיניים מעיוור לב. (אחיקר ב' ס"ח)

כל אדם נברא כדי לתקן דבר מה בעולם. (ר' ברוך ממזבז)

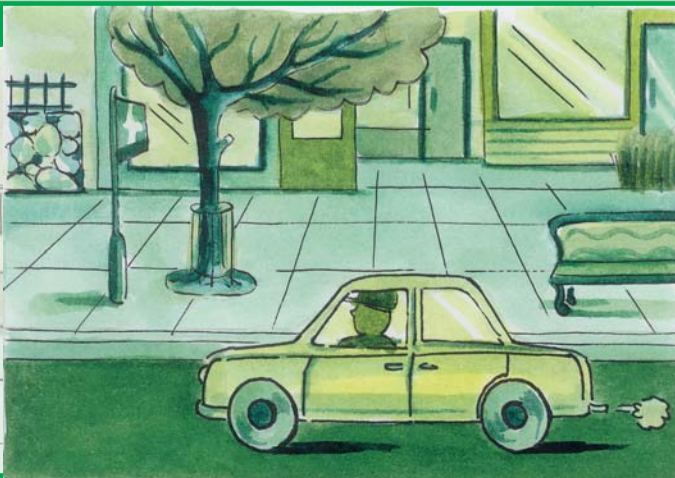
בכל אדם יש דבר יקר שאיננו נמצא בשום אדם אחר. (ר' פנחס מקוריין)

אל תלעז לזקן, כי נזקן גם אנחנו. (בן סירא)

האיש הירוק נכנס לאוטו הירוק שלו, ונסע בכביש הירוק. מצד אחד של הכביש ראה האיש הירוק ים ירוק, ומצד שני המון פרחים ירוקים. זה היה יום יפה, והאיש הירוק שמח ושר שירים ירוקים ועישן סיגריה ירוקה עם עשן ירוק.

ואז ראה האיש הירוק שעל שפת הכביש עומד איש כחול. האיש הירוק עצר את האוטו הירוק שלו ושאל את האיש הכחול: "הי, איש כחול, מה אתה עושה פה?" "אני?" אמר האיש הכחול "אני מסיפור אחר".

האיש הירוק/יונתן גפן

היה היה פעם, בעיר ירוקה, גר לו איש אחד, איש ירוק. האיש הירוק גר בבית ירוק עם דלת ירוקה וחלונות ירוקים.

הייתה לו אישה ירוקה, ושני ילדים ירוקים. ובלילות הוא היה ישן במיטה הירוקה שלו, וחולם חלומות ירוקים, ירוקים.

יום אחד קם האיש הירוק בבוקר ירוק, נעל נעליים ירוקות, לבש חולצה ירוקה, ומכנסיים ירוקים.

על ראשו חבש כובע ירוק ויצא החוצה.